



за підтримки



БЕЗГРОМАДЯНСТВО В УКРАЇНІ

ДАЙДЖЕСТ • 2023

НАПРЯМ ДОПОМОГИ ОСОБАМ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА
БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «ПРАВО НА ЗАХИСТ»

ЗМІСТ

.....	
Вступ	2
.....	
Важливі цифри	5
.....	
Загальний огляд	6
.....	
Допомога особам без громадянства	10
.....	
Публікації щодо проблематики безгромадянства в Україні	15
.....	
Заходи про проблематику безгромадянства в Україні	16
.....	
Документування осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства	18
.....	
Рекомендації щодо викорінення безгромадянства в Україні	23
.....	

ВСТУП

Безгромадянство — негативне явище, за якого людина не має правового зв'язку з жодною державою світу, що своєю чергою призводить до порушень прав людини в усіх сферах життя. У зв'язку із розпадом СРСР, законодавчими прогалинами та війною, яка триває з 2014 року, протягом 2023 року в Україні продовжувала поширюватись проблема безгромадянства.

З метою подолання цього явища та запобігання виникненню нових випадків Україна взяла на себе відповідні зобов'язання в межах Конвенції ООН про статус апатридів¹ і Конвенції ООН про скорочення безгромадянства.² Так, з 2021 року законом запроваджена процедура визнання особою без громадянства,³ яка надає право всім людям без громадянства в Україні, незважаючи на законність проживання, отримати правовий статус і документ, що посвідчує особу.

Стаття 25 **Конвенції про статус апатридів**

1. Коли для користування правом апатриду зазвичай потрібна допомога органів влади іноземної держави, до яких ці апатриди не можуть звертатися, Договірна Держава, на території якої проживає апатрид, вживає заходів для того, щоб така допомога була надана йому її власними органами влади.
2. Орган чи органи влади, зазначені в частині 1, видають, або під власним наглядом забезпечують видачу апатридам документів або посвідчень, які зазвичай видаються іноземцям органами влади або за посередництва органів влади держав, громадянами яких вони є.

¹ https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232#Text

² https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_240#Text

³ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

Стаття 1 Конвенції про скорочення безгромадянства

Договірна Держава надає своє громадянство народженій на її території особі, яка в іншому разі була б апатридом (особою без громадянства). Таке громадянство надається: (а) при народженні, в силу закону або (б) при порушенні перед належним органом влади клопотання відповідною особою або від її імені в порядку, встановленому національним законодавством. За умови дотримання положень частини 2 цієї статті жодне подібне клопотання не може бути відхилене.

Проте для подолання безгромадянства необхідно також розв'язання інших питань, як-от забезпечення своєчасної реєстрації народження кожної дитини, надання права на набуття громадянства всім дітям, народженим на території України, усунення адміністративних перешкод у процедурах оформлення документів, що посвідчують особу, громадянство чи інший правовий статус, а також увага до вразливості осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства.

У 2023 році було відзначено 9-ту річницю десятирічної кампанії #IBelong УВКБ ООН,⁴ з викорінення безгромадянства шляхом виявлення та захисту людей без громадянства, вирішення ситуацій безгромадянства, що існують, і запобігання виникненню нових випадків.

Результати цієї кампанії показують, що безгромадянство все ще продовжує існувати й поширюватись у всьому світі та зокрема в Україні, а тому вже зараз необхідно розробляти нові стратегії подолання цього явища.



⁴ <https://www.unhcr.org/ibelong/>

Станом на 2023 рік в Україні проживають такі категорії осіб без громадянства:

- недокументовані особи;
- особи, що звернулися за визнанням особою без громадянства (342 особи звернулися у 2023 році);
- визнані ДМС особи без громадянства;
- особи без громадянства, визнані іншими державами;
- особи під ризиком безгромадянства.

Більшість осіб без громадянства в Україні — це люди, які довгий час проживали або народилися на території України, однак не могли підтвердити належність до громадянства України чи іншої держави, тож відповідно не могли врегулювати свій статус та отримати документи для законного проживання, оскільки відповідної процедури до 2021 року в Україні не було.

В Україні більшість осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства — це люди, які перебувають у складних життєвих обставинах і характеризуються високою вразливістю, оскільки протягом тривалого часу вони не мали доступу до медичного та соціального забезпечення, освіти, працевлаштування та інших прав.

ВАЖЛИВІ ЦИФРИ

Оскільки більшість осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства не мають документів, що посвідчують особу, точно встановити їхню кількість неможливо. Однак можна стверджувати, що їх значно більше, ніж за наявними підрахунками, це число продовжує зростати.

Окрім цього, за оцінками УВКБ ООН, майже **72 211** дітей,⁵ народжених на тимчасово окупованих територіях не отримали свідоцтва про народження в Україні, що також може стати передумовою для виникнення безгромадянства.

35 000

осіб без громадянства проживають в Україні,
за оцінками УВКБ ООН

116

осіб визнано особами без громадянства ДМС
протягом 2023 року

?

у зв'язку з відсутністю документів справжню кількість
осіб без громадянства встановити неможливо

Протягом 2023 року основними причинами виникнення безгромадянства в Україні є відсутність права на набуття громадянства дітей, народженими особами без громадянства, які незаконно проживають в Україні (що є порушенням міжнародних зобов'язань України) та адміністративні перешкоди під час процедури підтвердження громадянства України, зокрема для людей із територій, які знаходяться під тимчасовим військовим контролем РФ.

⁵ <https://www.unhcr.org/ua/реєстрація-народження-особи-без-гром>

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

У зв'язку з війною, яка триває з 2014 року велика кількість людей в Україні, у тому числі громадян України, або втратили документи, що посвідчують особу, громадянство чи інший правовий статус, або не мали можливості їх оформити, зокрема через бойові дії та окупацію територій. Після повномасштабного вторгнення 2022 року проблема документування людей в Україні загострилась.

Щоб урахувати складнощі документування під час воєнного стану Уряд України розробив такі основні законодавчі ініціативи, які продовжували діяти під час 2023 року:

- продовження дії посвідок на тимчасове чи постійне проживання, строк дії яких закінчився або які підлягають обміну відповідно до законодавства після 24 лютого 2022 р., на період воєнного стану та протягом 30 календарних днів із дня його припинення чи скасування (крім тих, які оформлено громадянам Російської Федерації)⁶;
- продовження дії паспортів громадян України у формі картки, строк дії яких закінчився за 30 днів до 24 лютого 2022 р. й після 24 лютого 2022 р., та паспорта громадянина України зразка 1994 року, до яких не вклеєно фотокартку особи в разі досягнення нею 25- чи 45-річного віку, строк вклеювання до яких настав за 30 днів до 24 лютого 2022 р. та після 24 лютого 2022 р., є документами, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України та підлягають обміну або вклеюванню нових фотокарток відповідно до досягнутого віку протягом 30 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану⁷;

⁶ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1202-2022-%D0%BF#Text>

⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1202-2022-%D0%BF#Text>

- надання права на оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон громадянам України, які перебувають за межами України, оформлення, обміну іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають в Україні, посвідки на постійне проживання під час їхнього перебування за межами України⁸
- надання права на оформлення на території України посвідчення особи на повернення в Україну (громадянам України, а також особам, визнаним Україною особами без громадянства, або особам без громадянства, які постійно проживають в Україні, що примусово переміщені на територію держави-агресора⁹;
- спрощення процедури оформлення паспорта громадянина України шляхом запровадження процедури встановлення особи через відеоконференцзв'язок, розширення кола свідків, які можуть брати участь у цій процедурі, а також можливості здійснити цю процедуру у відокремлених підрозділах ДМС за кордоном.¹⁰



⁸ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/678-2022-%D0%BF#Text>

⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-2022-%D0%BF#Text>

¹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2015-%D0%BF#Text>



Окрім цього, для розв'язання проблеми реєстрації народження осіб із територій, що знаходяться під тимчасовим військовим контролем РФ у 2023 році у Верховній Раді України було зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей державної реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та за межами України» № 9069¹¹ (далі — проєкт Закону). Зазначеним проєктом Закону серед іншого вносять зміни до законодавства України, якими запроваджується позасудова адміністративна процедура реєстрації народження на тимчасово окупованій території, а також визнання й підтвердження державою актів цивільного стану, що мали місце на тимчасово окупованій РФ території України. Прийняття цього проєкту Закону буде сприяти отриманню українських свідоцтв про народження людьми із цих територій та і можливості підтвердження громадянства України надалі, що своєю чергою позитивно вплине на запобігання ситуації безгромадянства в Україні.

¹¹ <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41464>

Поряд із такими позитивними законодавчими ініціативами 24.02.2023 Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту державного кордону України»,¹² розроблений з метою забезпечення захисту державного кордону та регування на порушення законодавства України про державний кордон, однак положення якого можуть спричинити порушення конституційних прав деяких категорій осіб без громадянства в Україні.

Так, Законом внесено зміни, які наділяють правоохоронні органи повноваженнями в певних випадках приймати рішення щодо примусового видворення іноземців та осіб без громадянства без відповідної постанови адміністративного суду, тобто фактично повноваження суду передають зазначеним правоохоронним органам. Таким чином, правоохоронні органи отримують широку дискрецію повноважень під час прийняття рішень про примусове видворення, що створює загрозу їх свавільного застосування. Також прийнятий Закон вносить зміни, завдяки яким безпідставно суттєво розширюється коло осіб, яких може бути затримано, та дозволяється обмежувати свободу особи незалежно від рішення суду щодо такого обмеження.¹³



¹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2952-20#Text>

¹³ <https://r2p.org.ua/en/page/propozyczyi-blagodijnogo-fondu-pravo-na-zahyst-do-projektu-zakonu-ukrayiny-pro-vnesennya-zmin-do-deyakyh-zakoniv-ukrayiny-shhodo-zahystu-derzhavnogo-kordonu-ukrayiny-nomer-7475-vid-19>

ДОПОМОГА ОСОБАМ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

Протягом 2023 року адвокати та юристи напряду продовжили роботу з документування бенефіціарів Фонду, зокрема щодо визнання особою без громадянства, а також підтвердження належності до громадянства України. Основна складність таких справ полягає в ідентифікації людини, оскільки більшість людей, які звертаються по допомогу не мають документів, що посвідчують їх особу, й часто будь-яких інших документів щодо фактів їхнього життя.

193

свідоцтва про народження отримано

59

заяв подано на процедуру визнання ОБГ

31

бенефіціара визнано ОБГ

140

паспортів громадянина України отримано

КАТЕГОРІЇ ОСІБ, ЯКІ НАЙЧАСТІШЕ СТИКАЮТЬСЯ З БЕЗГРОМАДЯНСТВОМ І ЗВЕРТАЮТЬСЯ ЗА ПРАВОВОЮ ДОПОМОГОЮ

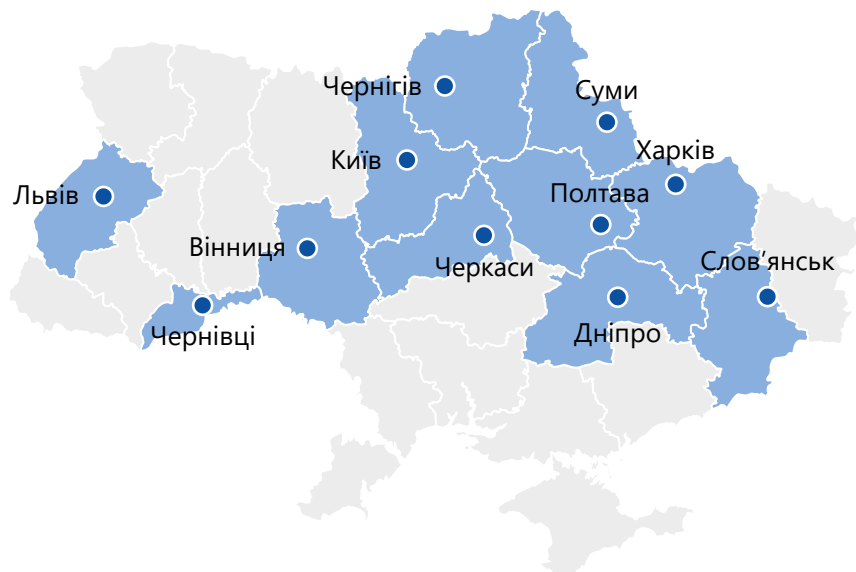
- Громадяни колишнього Радянського Союзу, які не обміняли паспорт після розпаду СРСР
- Іноземці, які втратили громадянство країни походження
- Роми
- Бездомні особи
- Особи, які відбували покарання
- Особи, чиє народження вчасно не було зареєстровано компетентними органами влади
- Особи, які з незалежних від них причин не можуть відновити паспорт



«Одним із викликів 2023 року як для держави, так зокрема і для напряму допомоги особам без громадянства стала проблема доступу до фундаментальних прав осіб без громадянства та недокументованих людей на етапі процесу документування, оскільки часто такі процедури можуть тривати роками, а потреба в отриманні медичної допомоги, соціального забезпечення, та інших прав дуже гостро постають для таких вразливих категорій населення».

Софія Кордонець, керівниця напряму допомоги особам без громадянства

РЕГІОНИ, ДЕ ПРАЦЮЮТЬ ФАХІВЦІ НАПРЯМУ ДОПОМОГИ ОСОБАМ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА



Окрім цього, у 2023 році з метою надання ефективної допомоги особам без громадянства щодо реалізації їхніх законних прав і впливу на становище таких людей на державному рівні напрям провів дослідження щодо доступу осіб без громадянства та недокументованих осіб до реалізації фундаментальних прав в Україні й організував проєкт із навчання для осіб без громадянства.

Проєкт із навчання для осіб без громадянства

Метою проєкту було ознайомити осіб без громадянства з їхніми базовими правами, а також способами реалізації основних соціальних та економічних прав, послуг і можливостей ринку праці шляхом надання юридичної допомоги, освітніх тренінгів і психологічних сесій. Протягом десяти тижнів учасники проєкту вивчали юридичну й цифрову грамотність, проходили тренінги з розвитку «м'яких» навичок і групові сесії з психологом. Під час навчання учасники також дізнались, як діяти у різних життєвих ситуаціях, що стосуються комунікації з державними й приватними установами, а також як презентувати себе й відстоювати свої права.



Дослідження

Становище осіб без громадянства та можливості реалізації їхніх прав, зокрема в умовах повномасштабної війни в Україні

У 2023 році напрям провів дослідження щодо становища осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства в Україні, а також впливу війни на доступ таких людей до їхніх прав. У межах цього проєкту було опитано бенефіціарів Фонду й проаналізовано відповідне законодавства й адміністративні практики щодо здійснення такими людьми їхніх базових прав.

Першочерговим завданням дослідження було «вивести з тіні» всіх людей в Україні, які з тих чи тих причин не мають громадянства або будь-якого іншого правового статусу. Проведена робота дала можливість зрозуміти всю глибину й масштаб проблем таких людей в Україні у різних сферах життя. У результаті ми отримали важливу інформацію про реальне становище осіб без громадянства в Україні, яка стане вагомим аргументом у боротьбі за дотримання їхніх прав.

У межах дослідження було проведено опитування осіб без громадянства (опитано 100 осіб) щодо доступу до основних потреб та послуг.



РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ, % респондентів

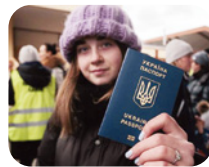
ПУБЛІКАЦІЇ ЩОДО ПРОБЛЕМАТИКИ БЕЗГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНІ

Керівниця напряму допомоги особам без громадянства Софія Кордонець стала співавторкою тексту статті «Забуті жертви війни: особи без громадянства в Україні»,¹⁴ яка вийшла у вересневому випуску журналу «Огляд вимушеної міграції» (Forced Migration Review — FMR). У матеріалі висвітлено проблеми осіб без громадянства в Україні, також надано рекомендації щодо їх усунення та розв'язання цього питання.

У колонці для РБК-Україна правова аналітикиня напряму правової допомоги особам без громадянства БФ «Право на захист» Анастасія Коваль розповіла про проблему безгромадянства в Україні та про способи її вирішення.¹⁵

Статтю експертів напряму «Права осіб без громадянства під час війни, що триває в Україні»¹⁶ було опубліковано на офіційному ресурсі Європейської мережі безгромадянства (альянс громадянського суспільства організацій та осіб, які працюють над просуванням права на громадянство в Європі).

Експерти напряму долучилися до написання Подання Європейській мережі з питань безгромадянства для інформування Європейської комісії прогресу в справах подолання безгромадянства в країнах розширення¹⁷



¹⁴ <https://www.fmreview.org/ukraine>

¹⁵ <https://www.rbc.ua/rus/travel/zhittya-pasporta-k-viyna-vplinula-bezgormadyanstvo-1699616031.html>

¹⁶ <https://www.statelessness.eu/updates/blog/navigating-limbo-rights-stateless-people-during-ongoing-war-ukraine>

¹⁷ <https://www.statelessness.eu/sites/default/files/2023-04/ENS%20submission%20DG%20NEAR%20Enlargement%20April%202023.pdf>

ЗАХОДИ ПРО ПРОБЛЕМАТИКУ БЕЗГРОМАДЯНСТВА В УКРАЇНІ

У 2023 році з метою підвищення обізнаності суспільства й органів державної влади щодо проблем осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства, а також для навчання державних службовців дотичних до цієї сфери, напрям організував серію тренінгів, круглих столів й інших заходів. Експерти напряму разом з учасниками детально дослідили всі можливі шляхи документування осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства й проблематику доступу до реалізації прав такими людьми.

У 2023 році фахівці провели:

- консультації для дослідження становища осіб без громадянства та під ризиком безгромадянства щодо доступу до реалізації їхніх прав;
- 4 тренінги для працівників системи безоплатної правничої допомоги;
- 2 тренінги для працівників системи державної реєстрації актів цивільного стану;





- тренінг для працівників Офісу Омбудсмена України;
- круглий стіл для працівників Офісу Омбудсмена України й працівників системи безоплатної правничої допомоги;
- робочу зустріч щодо процедури працевлаштування осіб без громадянства в Україні.

Окрім цього наприкінці листопада спільно з УВКБ ООН за підтримки Міністерства юстиції України Фонд провів конференцію «Реєстрація народження для кожної дитини в Україні: досягнення, проблеми та шляхи вирішення».¹⁸

У заході взяли участь представники Міністерства юстиції України, Міністерства закордонних справ, Уповноваженого ВРУ з прав людини, Верховного Суду України, Державної міграційної служби, агентств ООН, міжнародних і національних неурядових організацій тощо. Мета — привернути увагу до розв'язання важливого питання доступу до реєстрації народження, особливо в контексті повномасштабної війни, що триває, в Україні.

¹⁸ <https://www.unhcr.org/ua/65741-unhcr-calls-for-improved-access-to-birth-registration-to-confirm-legal-identity-and-prevent-statelessness-in-ukraine-ua.html>

ДОКУМЕНТУВАННЯ ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА ТА ПІД РИЗИКОМ БЕЗГРОМАДЯНСТВА

Протягом 2023 року в Україні продовжувала діяти процедура визнання особою без громадянства, визначена статтею 6–1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та детально регламентована Порядком розгляду заяв про визнання особою без громадянства, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від № 317. Зазначене правове регулювання враховує вразливе становище заявників цієї процедури, однак практична реалізація не завжди відповідає нормам закону. Зокрема, заявники продовжують стикатись з усними відмовами під час подання документів, а також з вимогами надати непередбачені законом в обов'язковому порядку документи. Окрім цього, існує складність звернення на відповідну процедуру для осіб, які народились або деякий час проживали в Росії чи Білорусі.



Карта ОБГ. Недокументована особа

У випадку неналежності до громадянства жодної держави світу

- | | | | |
|---|--|---|--|
| 1 | Процедура визнання особою без громадянства | 2 | Довідка про звернення за визнанням особою без громадянства |
| 3 | Рішення про визнання особою без громадянства | 4 | Посвідка на тимчасове проживання |
| 5 | Дозвіл на імміграцію | 6 | Посвідка на постійне проживання |
| 7 | Процедура прийняття до громадянства України | 8 | Паспорт громадянина України |

У випадку наявності права на громадянство України

- | | | | |
|---|--------------------------------------|---|-----------------------------|
| 1 | Процедура підтвердження громадянства | 2 | Паспорт громадянина України |
|---|--------------------------------------|---|-----------------------------|

Також, варто зауважити, що саме собою надання статусу особи без громадянства не гарантує особі отримання документа, що посвідчує особу. Після визнання особою без громадянства заявник зобов'язаний звернутися для оформлення посвідки на тимчасове проживання. Однак оформлення цього документа здійснюють на загальних засадах, не враховуючи право заявника процедури визнання особою без громадянства

на отримання такого статусу залежно законності перебування на території України. Так, попри визнання особою без громадянства, деяким категоріям заявників відмовляють в оформленні посвідки на тимчасове проживання через наявне невиконане судове рішення про примусове повернення, видворення чи заборону в'їзду. Тобто визначені законодавством підстави для відмови в оформленні посвідки на тимчасове проживання не відповідають гарантованим правам визначеним законом для заявників процедури визнання особою без громадянства. Тому такі люди потрапляють у ситуацію правового невизначення й не можуть отримати документ, що посвідчує особу після визнання їх особами без громадянства уповноваженим органом.

Окрім цього, ще однією вагомою проблемою документування визнаних Україною осіб без громадянства є висока вартість обміну посвідки на тимчасове проживання й оформлення посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон — єдиного документа, який дає змогу здійснювати в'їзд / виїзд із країни для осіб без громадянства. Так, відповідно у 2023 році вартість обміну посвідки на тимчасове проживання, яку видають на 1 рік становила понад 1 000 грн, а посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон — понад 5 500 грн, яке дійсне тільки на час дії посвідки. Така вартість цих документів є значно вищою за вартість зборів за оплату



аналогічних документів для громадян країни та іноземців, а також не враховує вразливість і малозабезпеченість осіб без громадянства в Україні. Зазначена ситуація є порушенням прав осіб без громадянства відповідно до Конвенції про статус апатридів, яка зазначає, що плата за документи не повинна бути вищою, ніж плата за аналогічні документи для громадян країни та іноземців та становить серйозну перешкоду в доступі до документування цієї категорії людей в Україні.

Історія бенефіціара

Історія Асаль

Коли Асаль було півтора року, вона переїхала до Криму з Узбекистану. Її мама та бабуся — громадянки України. У 19 років Асаль переїхала з окупованого Криму на материкову частину країни, аби жити тут й отримати документи. Однак тоді дівчина дізналась, що вона — особа без громадянства та стикнулась із безліччю перепон. Понад три роки фахівці напряму допомоги особам без громадянства БФ «Право на захист» допомагали Асаль на шляху до отримання паспорта. Лише наприкінці 2023 року дівчина отримала документи й українське громадянство.



Іншим шляхом документування недокументованих осіб в Україні є процедура підтвердження громадянства України у випадку наявності в людини права на громадянство відповідно до положень Закону України «Про громадянство України». Серед заявників цієї процедури найбільші складнощі мають люди, які ніколи не мали українських документів, власники радянських паспортів і недокументовані громадяни України з територій, що були окуповані РФ у 2014 році. Майже у всіх випадках для того, щоб підтвердити право на громадянство таким заявникам треба пройти ідентифікацію. Оскільки документів і відповідної інформації в державних реєстрах немає, ця процедура є досить складною. У деяких ситуаціях уповноваженому органу не вдається встановити особу й підтвердити громадянство,



тому люди вимушені звертатися до суду із заявами про встановлення відповідних фактів.

Часто громадянство не вдається підтвердити, тож люди звертаються на процедуру визнання особою без громадянства, щоб мати хоч якусь можливість отримати документ, що посвідчує особу. Зазначена ситуація перешкоджає реалізації прав цієї категорії людей, ставить їх у гірше правове становище та не сприяє реінтеграції в українське суспільство.

Ще однією перешкодою для отримання громадянства України певними категоріями осіб без громадянства стало внесення змін¹⁹ до Закону України «Про громадянство України», які запроваджують складання іспитів зі знання Конституції, історії України та володіння державною мовою як умову для прийняття до громадянства України. Ураховуючи становище більшості осіб без громадянства в Україні та відсутність доступу до освіти в таких людей протягом тривалого часу, зазначена вимога може становити серйозну перешкоду до отримання громадянства України такими людьми.

¹⁹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2996-20#n11>

РЕКОМЕНДАЦІЇ

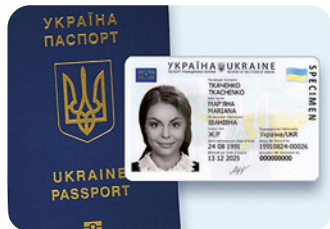
- ✓ Надати право на набуття громадянства всім дітям, народженим на території України, якщо інакше такі діти стануть особами без громадянства.



- ✓ Забезпечити ефективну процедуру реєстрації народження для людей народжених на територіях, що знаходяться під тимчасовим військовим контролем РФ.



- ✓ Забезпечити безперешкодний доступ до процедури визнання особою без громадянства та процедури оформлення паспорта громадянина України відповідно до закону.



- ✓ Провести інформаційну кампанію щодо проблематики безгромадянства, навчання працівників органів державної влади та місцевого самоврядування щодо правового статусу осіб без громадянства.



**НАПРЯМ ДОПОМОГИ ОСОБАМ
БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА
БФ «ПРАВО НА ЗАХИСТ»**



+38 044 337 17 63



sta@r2p.org.ua

Більше про нашу діяльність
читайте на сайті

